

če bi vreme držalo in bi se lahko povzpeli nanj.

Zdaj smo tu. Na njegovih sončnih pobočjih, ob vrtoglavih razpokah, ki jim ne vidiš dna, krhkih mostičkih - ko ocenjuješ njihovo trdnost in jo primerjaš s. svojo težo, preden si upaš prav narahlo in potihno na drugo stran.

Razkošni razgledi in naš zvesti spremljevalec veter nas spremljajo prav do vrha.

* * *

V čudovitem jutru brez oblačka zapuščamo Švico.

Že šesti dan sije sonce. Na temno modrem nebu nas pozdravljajo naši znanci - mischabelski štiritisočaki.

Saj res: ali tukaj sploh kdaj dežuje?

HOCHALMSPITZE JE NAJVIŠJA, NIŽJIH VELIKANOV JE ŠE VEČ

TRITISOČAKI OKROG KRALJICE TUR

MARJAN BRADEŠKO

Ko pri GmCindu, starem mestecu ob cesti Beljak-Salzburg, zavijemo levo, se dolina prav kmalu stisne med visoke gore, ki se na obeh straneh pnejo nekam gor, proti belim ledeniškim kapam. Dolina je zaradi množice slapov res slikovita, le nekoliko preveč turistov premore. Vsi se ob pomoči jeklenih konjičkov vzpenjajo navzgor, kjer je na višini 1900 metrov zgornji rob največjega avstrijskega vodnega jezua - visok je kar 200 metrov. Za jezom je skladišče vode za največjo avstrijsko vodno elektrarno, ki leži na drugi strani gora, v dolini reke Moli pod Mallnitzem. Voda je speljana kar skozi predor pod gorami. Ob jezua je seveda zelo živahno, pravi turistični utrip, ki pa se ga zagnani lahko dokaj hitro znebijo - le malo bolj v breg se je potrebno podati. Avto parkirate pod hotelom, če je še kaj prostora. Treba je biti dovolj zgoden ali pa dovolj pozen - poleg tega jutraj in zvečer prihranite 130 šilingov za cestnino, saj jo pobirajo le čez dan. Ko se primerno obujete in obtežite, se vam ponujajo kar trije tritisočaki: dva ledeniška - Hochalmspitze in Ankogel - in en čisto navaden - Hafner. Potrebujete le tri dni časa (in primernege vremena), če jih želite zavzeti kar v paketu. Poglejmo si jih po vrsti!

HAFNER, 3076 m

Je najvišji vrh v verigi, ki se vleče v smeri severozahod-jugovzhod na severni strani doline Malta. Pot nanj gre v celoti po kopnem, če nismo ravno pre zgodnji poletni obiskovalci. S parkirišča se vzpnemo mimo hotela po makadamski poti še dva zavoja, zatem pa nas zarjavela tabla usmeri proti Kattowitzter Hutte. Pot preči dolga pobočja nad dolino, celo nekoliko spusti se v začetku, zatem pa prekorači nekaj potočkov in nas privede na močvirnato ravnico v vznožju pobočij, ki padajo s krnice Wastlkar pod samim vrhom Hafnerja. Močvirne trate so porasle s puhastrim muncem, vmes pa se vije močan potok. V meandrih se na vodni gladini zrcali veriga ledeniških gora na drugi

strani doline (od Reissecka do Hochalmspitze).

Na tem mestu se naša pot usmeri proti prvi rami (Gamsleifnkopf, 2350 m) v južnem grebenu Hafnerja. Kar dober, vendar zložen vzpon nas prevale čez rob, potem pa se prek strmih travnatih pobočij približamo koči (2319 m). Tu zagledamo visoko nad seboj vrh Hafnerja, ki je videti prav tako kot Mala Mojstrovka z Vršiča.

Za kočjo gre pot ves čas rahlo v levo, saj se moramo povzpeti nazaj na greben, ki smo ga prej prekoračili - tam je bil pač preveč nazobčan, da bi lahko potegnili bližnjico. Zadnji del do grebena je precej strm, nadaljevanje pa zložno. Ob poti so nekje pod vrhom pokonci postavljene zanimive podolgovate skale, ki naj bi popotnika usmerjale na nekoliko razširjenem delu grebena v slabem vremenu. Še malo večji klanec - in stojimo na precej ostrem vrhu ob tradicionalnem križu. Na severovzhod se odpre pogled proti Radstadtskim Turam in v dolino Rotgulden z dvema lepima jezercema. Najlepši pa je seveda pogled proti jugozahodu in zahodu, saj je tam vse belo, pokrito z ledeniki okrog najvišjega vrha skupine, Hochalmspitze.

Sestopimo po isti poti, z grebena pa lahko na primernem mestu zavijemo kar v krnico Wastlkar (le izurjeni) in z nje navzdol do poti, ki se ji priključimo nekoliko nad že omenjeno vodnato ravnico. S tem prihranimo dolg ovinek mimo kočje, kar se v lepem vremenu krepko izplača. Zadnji del poti pred hotelom se še nekoliko vzpnemo.

Tura res ni težavna, saj lahko vso odvečno kramo pustimo v avtu, do katerega se takointako vrnemo. Vode pa je v teh hribih povsod v izobilju.

Čas: Jez v dolini Malta (1902 m) - Kattowitzter Hiitte (2319 m) 3 ure, od tu do vrha Hafnerja še 2 uri; spust po isti poti dobre 3 ure in pol do parkirišča pri jezua.

HOCHALMSPITZE, 3360 m

Izhodišče zanjo - kakor tudi za Ankogel - je kočja Osnabrucker Hutte (2022 m) v dolini Gros-

selend. Do nje pridemo v slabih dveh urah s parkirišča pri hotelu po dolgi, udobni, skoraj vodoravni poti ob jezeru, ki pa je vsaj v začetku precej obljudena. Sama kočja je zelo prijetna, saj se v njej zvečer, ko izginejo dolinski gostje, zberejo le zaresni planinci. Ture, ki se pričenjajo tu, večinoma vodijo proti vrhovom prek ledenikov. Cepin in dereze sta zato nujna pripomočka za vzpona na Hochalmspitze in Ankogel.

Na Hochalmspitze se odpravimo ob močni ledeniški reki proti jugu v smeri proti obširnim ledenikom pod vrhom Grosseledkopf, ki ga morda v začetku zamenjamo celo z našim končnim ciljem. Pot, ki je dobro markirana, se vzpne na rob stranske morene, zatem prekorači ledeniški potok in se med temnimi skalami in za to višino bujno vegetacijo vzpne na planoto, kjer stopimo na ledenik Grosseledkees. Prek njega se vzpnemo v škrbino Preimlscharte (2953 m), kjer se pot prevesi na jugovzhodno stran. Proti vrhu se vzpenjamo po ledeniku Hochalmkees ob samem robu sten, ki padajo na severno stran, od koder smo prišli. Edini težji del v nadaljevanju je strma prečnica pod vrhom Grosseledkopf. Prek nje pridemo v sedlo, se vzpnemo po hrbtu v smeri proti jugu in desno na skalni vrh. Prostora je na njem ravno za križ. Razgled je obsežen, saj stojimo na najvišjem vrhu skupine - proti jugu se kažejo domači hribi (če ne dežuje, kot je deževalo ob najinem obisku), proti zahodu zavzema osrednje mesto Grossglockner, na severovzhodu pa Salzburške gore prehajajo v Tennengebirge in prek Dachsteina v štajerska gorovja.

Sestop je možen po isti poti ali proti vzhodu prek ledenika Hochalmkees do koč Villacher Hiitte oziroma nekoliko proti jugu do Giessener Hiitte. Najbolj velikopotezno pa je nadaljevanje poti po grebenu naprej do Saulecka (Detmolder Grat), ki je dolga in že plezalna tura. Običajni pristop na Sauleck je opisan v zadnjem delu članka.

Čas: Jez v dolini Malta (1902 m) - Osnabrucker Hiitte (2022 m) 1 ura in pol, od tu do vrha Hochalmspitze 4 ure in pol; spust približno 2 uri in pol do kočje in 1 uro in pol do parkirišča pri jezu.

ANKOGEL, 3250 m

Pot prek njega s sestopom v dolino Kleineland je ena najlepših, kar si jih lahko zaželite. Izhodišče za pristop z vzhoda, torej s strani doline Malta, je kočja Osnabrucker Hiitte. Od nje se vzpnemo proti zahodu do že od kočje vidnega slapu, ki je zaradi višine in zlasti količine vode prav spodobnih dimenzij. Nad slapom se odprejo planote, prek katerih vodi pot na drugo stran, nad Mallnitz. Mi se takoj nad slapom obrnemo proti vzhodu in v rahlem vzponu prečimo strma travnata pobočja visoko nad kočjo. Kmalu smo

pri razcepu, kjer zavijemo levo, v breg. Približamo se začetku skalnatega grebena, ki se konča prav v vrhu Ankogla. Nekoliko desno moramo iti do roba, kjer se proti zahodu razprostere pogled prek belih planjav ledenika Kleinelandkees. Za nami se v jutranjem soncu spodaj v kotanjah iskrita jezerci Schwarzhornsee - zgornje in spodnje. Pot prek ledenika je zložna, prav prijetna in ne pretirano nevarna, saj ni kakšnih večjih razpok. Edinole megla nam jo lahko zagode na dolgem prečenju. Tik pred vrhom se vzpnemo na greben, ki se konča tako kot večina avstrijskih vrhov - z lepim križem. Globoko pod nami je na severu dolina Inlaufstal, na jugu pa nad dolino Seebachtal kraljuje greben, ki se vleče z Saulecka do markantne Mares'nsplitz. Temno skalovje, ovito v bele tančice megla, dolgo ne odvrne pogleda.

Spustimo se lahko proti jugozahodu do kočje Hannoverhaus v bližini zgornje postaje gondolske žičnice na Ankogel. Že prej lahko gremo v levo in se prek škrbine Grosseledscharte vrnemo h koči, od katere smo prišli. Če pa se vračamo po poti vzpona, se je izredno priporočljivo nad jezerci Schwarzhornsee spustiti kar čez skale na škrbino Zwischenelendscharte. Od tu nas bo kar potegnilo k jezercu, v katerega modrini se zrcali bela Hochalmspitze. Ko se naužijemo miru, se vrnemo na škrbino, od koder je kratek vzpon na Schwarzhorn - če smo še pri moči. Sicer pa nas čakajo markacije, ob katerih se počasi spuščamo v samotno dolino Kleineland.

Poti ni in markacije so precej redke. Na levi nad nami visijo seraki ledenika Kleinelandkees, izpod katerega se izvijajo šumni potoki. Čez stene bučno padajo slapovi, saj se v vročem poletnem dnevu led močno topi. Reko moramo prečkati takoj, ko pridemo do nje, sicer bomo imeli resne težave.

Naprej je ves čas v loku proti vzhodu lepa potka

Obvestilo sodelavcem

Uredništvo Planinskega vestnika dobiva prispevke, namenjene glasilu PZS, v vseh mogočih oblikah. Zato ponovno obveščamo dopisnike, da pošiljajo v objavo članke, ki so napisani s pisalnim strojem ali na računalnik, in sicer na papirju formata A4. Popisana naj bo samo ena stran papirja, na eni strani pa naj bo okoli 30 tipkanih vrstic in ne več. Ker uredništvo nima pisarniške moči, ki bi pretipkavala na roko in drugače napisane prispevke, bomo morali v prihodnje zavračati rokopise, ki ne bodo ustrezali tem normam, čeravno zelo cenimo vsakršen trud svojih sodelavcev. Vse objavljene prispevke pa kajpada honoriramo.

Uredništvo

po skoraj ravnem, zelenem dnu ledeniške doline, ki se terasasto spušča. Pogledi nazaj so prelepi - visoko na nebu bleščeče avgustovsko sonce, na obzorju bela planota ledenika Kleinehendkees, v zatrepu doline peneči se ledeniški potoki, poleg nas hrumeča reka in v prsečih kapljicah užete mavrice. Vseprovod pa polno cvetja in opojnih vonjev. Šele na koncu se pojavijo najbolj korajžni dolinci, ki so 'pridrsali' s parkirišča ob jezu. Romantike je konec, ostane pa zadovoljen, nekoliko truden korak in znana obzorja še do pred kratkim neznanih gora.

Čas: Do kočice Osnabrucker Hutte isto kot zgoraj, od tu do vrha Ankogla slabe 4 ure; spust po opisani poti dobro uro do škrbine Zwischenehendscharte, od tu do doline Kleinend in po njej 2 uri in pol, od združitve s potjo, ki vodi ob jezeru, do parkirišča še 1 ura.

NA DRUGI STRANI, NAD MALLNITZEM

Z Mallnitsa na jugozahodni strani gorovja se med gore zarezujeta dve veliki dolini - Seebachtal in Dosenertal, obe v smeri vzhoda. Prej opisani Ankogel je najlažje dostopen prav z začetka doline Seebachtal, saj od tu gor pelje gondola do kočice Hannoverhaus. Po poti od kočice Celter Hütte, ki stoji na severnih pobočjih doline, se da priti tudi na greben med Sauleckom in Hochalmspitze (Detmolder Grat) in po njem na njen vrh, vendar je to zelo resna tura.

Drugače pa je z dolino Dosenertal. Po njej vodi namreč prav lahek dostop na Sauleck. Dolina se odcepi proti vzhodu malo pred Mallnitzem, cesta vanjo pa prav na železniški postaji. Cesta se krepko vzpne v pobočja med lepimi kmetijami, ko pa se nekoliko zravnava in usmeri v dolino, je konec veselja - treba je peš, saj krepka zapora prepreči nadaljevanje po štirih kolesih.

SAULECK, 3086 m

Pot začnemo na parkirišču na začetku doline. Po cesti in nekaj po bližnjici mimo stare žage prispemo v slabi uri do kočice Konrad Hutte, pri kateri je v zgodnjem poletju velika mlaka, karsneje pa voda izhlapi. Tu se pot začne vzpenjati prek gozdnate stopnice in nas v dobri uri privede do druge kočice - Dosener Hutte. Na tem mestu se pobočje zravnava in nekaj časa gremo po zeleni ravnici, po kateri so razsejani lepi macesni, med njimi pa se vseprovod razliva gošumeče vode, ki bruha iz pobočij nad nami.

Dolina ima še eno stopnico, krajši vzpon, ki nas privede do velikega ledeniškega jezera, Dosener See. Ob njem stoji še ena kočica, Arthur von Schmid Haus. Pri njej zavijemo levo čez strmejši skok, zatem pa nas čaka dolga pot po planoti nad jezerom, pod samimi stenami Saulecka, še

vedno v smeri vzhod. Vijugamo med velikimi balvani in skačemo s plošče na plošče, saj je tu vse razklano in razmetano. Ko se približamo prečnemu grebenu, se pot obrne navzgor, proti severu. Kmalu zagledamo vrh, od katerega se vzpne preko krajšega snežišča in zadnjega, precej strmega kamnitega dela.

Vrh je med vsemi opisanimi tritisočaki najbolj obljuden. Ponuja izreden razgled, saj stojimo blizu osrčja skupine. Na severovzhodu ležijo razlomljeni skladi ledenika pod vrhom Hochalmspitze, ki je od tu videti prav blizu. Vse drugo je zelo podobno razgledu s same Hochalmspitze, zlasti pa je navdušujoč pogled v jugovzhodni smeri - nekaj lepih vršičev se vrsti vse tja do Reissecka. Iz belih megla daleč na jugu je ob mojem obisku kugal Triglav, edini, ki se mu je uspelo prebiti skozi oblačni plašč na višini 2800 metrov.

Sestopimo lahko po isti poti, še lepše pa je, če spodaj, namesto da bi zavili okrog skalnega rebra proti zahodu, nadaljujemo še navzdol, prav pod škrbino Mallnitzer Scharte. Od tu se lahko vzpne prav nanjo in se prevalimo preko, proti Giessener Hutte. Če pa se vračamo nazaj v izhodišče, se odmotamo proti zahodu med pravim blodnjakom velikanskih blokov, ki so se privallili z vseh strani. Kaže, da je tu vse precej lomljivo. Počasi se spustimo do obale že omenjenega jezera, kjer lahko posedimo in zremo gor, kjer so ostale naše stopinje in kjer so se rodili novi spomini. V dolino se vrnemo po že znani poti.

Čas: Parkirišče v dolini Dosenertal (pribl. 1450 m) - Konrad Hutte (1648 m) 1 ura, Dosener Hutte (1974 m) 1 ura, Arthur von Schmid Haus (2272 m) 1 ura, od tu še 2 uri do vrha Saulecka; spust po opisani poti 1 ura in pol do jezera, do parkirišča v dolini še slabi 2 uri.

Vabiš me

MARIJA ŠEGULA

*Vabiš me z razprtimi rokami,
samo korak se zdi do tvojega naročja.*

Vabiš me...

da se segrejem ob tvojem hladu,

da se napojim s tvojo močjo,

da se razživim v tvojem miru,

da se naužijem tvoje lepote...

Ob tebi se ustavi tok mojih želja,

sanje postanejo resnica,

nesmiselna vsakdanjost je pozabljena,

usoda moja postane najina prijateljica.

Skala si, kamen,

neizprosna in kruta,

veličastna in nedostopna...

Vabiš me... v svoje večno naročje,

si moje večno hrepenenje...!